

Bouwportret, u bouwt mee met,

Arent Vos (51) is sinds juni 2009 in deeltijd betrokken bij de Bataviawerf als historisch onderzoeker. Deze betrokkenheid was mogelijk na het bereiken van een detacheringsovereenkomst met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE), waar Arent werkzaam is als senior onderzoeker scheepsarcheologie/scheepsbouw.

Al op jonge leeftijd wilde Arent geschiedenis studeren. ‘Toen ik negentien was ben ik dat inderdaad gaan doen in Leiden en al snel daar ook lid geworden van de studenten duikvereniging. Daar waren veel biologiestudenten, die hardstikke leuke studieonderwerpen deden met duiken en toen dacht ik: “dat ga ik ook doen: geschiedenis combineren met duiken”. Ik ging op zoek naar een studie scheeps- en onderwaterarcheologie, maar deze was in Nederland nergens te vinden. Ik moest m’n kennis bij elkaar gaan sprokkelen op verschillende archeologische faculteiten. Na een eerste studiejaar prehistorie in Leiden had ik mijn eerste kennismaking met scheepsarcheologisch veldwerk bij het Centrum voor Scheepsarcheologie te Ketelhaven. Ik heb daar meegewerkt aan de opgraving van een kogge, onder leiding van Reinder Reinders, het toenmalige hoofd.

Het jaar daarop ben ik middeleeuwse archeologie gaan studeren in Amsterdam, waar ik mij kon verdiepen in de materiele cultuur van de Middeleeuwen en later, bijvoorbeeld aardewerk. In de zomer van 1986 ben ik met Thijs Maarleveld, coördinator onderwaterarcheologie bij het Ministerie van WVC, onderwater gaan werken. Dat was het eerste jaar dat in Nederland een compleet seizoen archeologisch veldwerk onderwater verricht werd. In dit seizoen hebben wij een aantal scheepswrakken onderzocht op de Waddenzee en Noordzee. Na deze jaren archeologie specialiseerde ik me bij geschiedenis verder in de maritieme geschiedenis en de historische scheepsbouw. Mijn eindscriptie ging over het ontwerpen en bouwen van zeeschepen op Hollandse en Zeeuwse werven. In de zomermaanden ging ik archeologisch duiken en s’winters ging ik verder met onderzoek.

In 1987 kwam ik als wetenschappelijk medewerker in dienst bij WVC bij de nieuw opgerichte Afdeling Archeologie Onderwater. In Alphen a/d Rijn kregen wij een bedrijfsruimte waar onze apparatuur en kantoren werden ondergebracht. Van hieruit hebben wij vele jaren onze expedities ondernomen, zoals de complete opgraving van het wrak Scheurak SO1, een 16^e eeuwse graanschip, dat in 1593 tijdens een zware storm was gezonken. In dezelfde storm waren op de Rede van Texel toen bij elkaar 44 schepen gezonken. Dit graanschip speelde een rol in de voor ons land zo belangrijke ‘moedernegotie’ ofwel de graanhandel op de Oostzee.

In 1995 werden Ketelhaven en Alphen a/d Rijn formeel samengevoegd als Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwater Archeologie (NISA) en in 1996 werd mij gevraagd daarvoor een professioneel archeologisch duikteam op te zetten. In 1998 huisden we samen in op een nieuwe locatie, naast de Bataviawerf in Lelystad. Hiervandaan deden wij ons onderzoek onder water. Scheepswrakken waren het meest voorkomende onderzoeksobject, maar bijvoorbeeld ook resten van Romeinse bruggen, zoals in de Maas bij Maastricht, hadden onze belangstelling. Wat veel mensen zich niet realiseren is dat al dergelijke resten constant gevaar lopen door heftige natuurlijke erosieprocessen. Met ons duikteam hebben wij getracht om dit onder de aandacht te brengen. Daarnaast zijn we een groot onderzoeksproject gestart in een specifiek erosiegebied ten oosten van Texel, waarbij we diverse scheepswrakken hebben gekarteerd en ook getracht deze fysiek te beschermen om te voorkomen dat alle prachtige details verloren gingen. Dit duikteam is sinds 2006 niet meer actief. In 2008 vroeg het hoofd bouw van de Bataviawerf, Aryan Klein, of ik interesse had om bij de Bataviawerf te komen

werken na het vertrek van hun historicus. Via mijn detachering hoop ik een bijdrage te kunnen leveren aan breed onderzoek met betrekking tot het historisch verantwoord inrichten van de Batavia. Momenteel onderzoek ik geschreven bronnen op dit gebied en verzorg ik o.a. publicaties voor zowel het RCE als de Bataviawerf’.